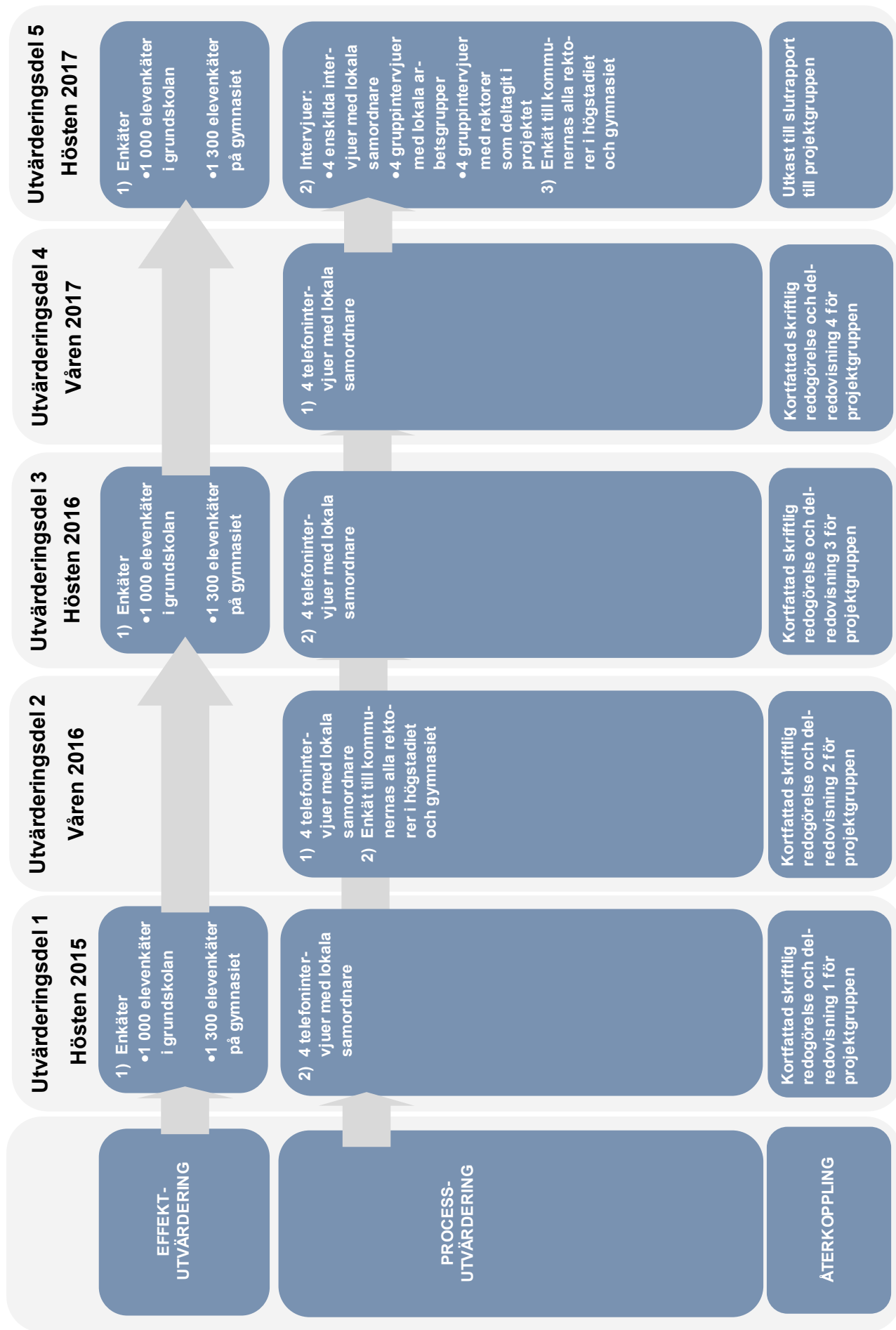

UTVÄRDERINGSPLAN
Version 2015-10-02

OFFERERAD TJÄNST Utvärderingens syfte	Syftet är att genomföra en process- och effektutvärdering. Genom processutvärderingen erhålls kunskap om hur stödet och arbetet för en tobaksfri skola har uppfattats av kommunens skolpolitiker, tjänstemän, skolledningar och skolpersonal. Genom effektutvärderingen erhålls kunskap om såväl i vilken omfattning deltagande kommuner har uppnått tobaksfri skoltid som vilka eventuella effekter det har fått på elevernas attityder till tobak, tobaksfri skoltid och på deras tobaksbruk.
Förutsättningar	Utvärderingen innehåller moment som involverar projektledningen, lokala samordnare, lokala ledningsgrupper, rektorer och elever. Uppdragsgivaren ansvarar för information till berörda skolor om utvärderingen samt inbokning av intervjuer. De lokala samordnarna ansvarar för utdelande och insamlande av enkäten, att de ifyllda enkäterna översändes till forskaren. Om så inte är möjligt behöver samtal föras om alternativa tillvägagångssätt. Offerten och utvärderingsplanen gäller under förutsättning att projektägaren beviljas fortsatta projektmedel. Om så inte sker görs en separat överenskommelse med projektägaren om hur utvärderingen ska avslutas.
Utvärderingens metod	Ansatsen för utvärderingen är både kvantitativ och kvalitativ. Genom enkäter erhålles en bred kunskap om skolornas tobakspreventiva arbete och elevernas tobaksvanor. Intervjuer ger en fördjupad kunskap om hur stödet och arbetet för en tobaksfri skola har uppfattats. Forskaren använde blandade data- och analysmetoder i sin doktorsavhandling och har sedan år 2002 använt det i olika undersökningar och utvärderingar.
Genomförande av utvärderingen	Utvärderingen genomförs under perioden juni 2015 till december 2017 och består av fem utvärderingsdelar. En bild över utvärderingslogiken finns på nästa sida och därefter följer beskrivningen av utvärderingens genomförande.

UTVÄRDERINGSLOGIK FÖR PROJEKTET "TOBAKSFRI SKOLTID NU"

Utvärderingsdel 1 (hösten 2015)

1. *Elevenkät om tobaksförebyggande arbete och tobaksvanor.* Enkäten utgår i huvudsak från enkäter till elever i tidigare projekt. Frågeformuläret blir på cirka fyra sidor (40 frågor/bearbetningsenheter). Till det följer information om utvärderingen, dess syfte och vem som genomför den.

Enkäten delas under lektionstid ut till elever i grundskolan och elever på gymnasiet. Skolan bestämmer själva vilken dag och tid för utvärderingens genomförande. Anledningen till detta förfarande är att eleverna inte ska kunna prata om sina enkätsvar med varandra innan alla har haft möjlighet att besvara enkäten.

I samband med utdelandet av enkäten ger läraren muntlig information om undersökning och enkätens ifyllande. Läraren får denna information skriftligt i samband med distributionen av enkäterna. Dessutom fyller läraren i en närvarorapport om totala antalet elever och hur många som varit frånvarande. De ifyllda enkäterna samlas in av lärarna och läggs olästa i ett kuvert som skickas till inskanning. Undersökningen utgår från de etiska principer som CAN har för sina klassrumsenkäter.

Undersökningen blir en så kallad baslinjemätning som kommer att följas upp i mitten och slutet på projektet. Det bör dock poängteras att det inom såväl folkhälsoområdet som det sociala området finns flera problem behäftade med effektutvärderingar. Ofta finns okända faktorer som inte låter sig fångas så enkelt i en studie, men som ändå kan påverka resultatet betydligt inom interventionsgrupperna.

Totalt beräknas 2 300 enkäter delas ut och de bearbetas kvantitativt.

2. *Telefonintervjuer med lokala samordnare.* En telefonintervju görs de lokala samordnarna i de 4 kommunerna. Varje intervju beräknas ta cirka 45 minuter. Intervjuerna spelas in för att senare analyseras kvalitativt. Sammanlagt planeras 4 enskilda intervjuer.

Efter den första utvärderingsdelen presenteras de viktigaste resultaten i en kortfattad redogörelse av resultaten och en dialog sker med projektgruppen under första delen av 2016.

Utvärderingsdel 2 (våren 2016)

1. *Telefonintervjuer med lokala samordnare.* En telefonintervju görs de lokala samordnarna i de 4 kommunerna. Varje intervju beräknas ta cirka 45 minuter. Intervjuerna spelas in för att senare analyseras kvalitativt. Sammanlagt planeras 4 enskilda intervjuer.

2. *Rektorsenkät om skolornas tobaksförebyggande arbete och projektet.* Frågeformuläret blir på cirka fyra sidor (40 frågor/bearbetningsenheter). Till det följer information om utvärderingen, dess syfte och vem som genomför den.

Efter den andra utvärderingsdelen presenteras de viktigaste resultaten i en kortfattad redogörelse av resultaten och en dialog sker med projektgruppen under juni – augusti 2016.

Utvärderingsdel 3 (hösten 2016)

1. *Uppföljande elevenkät om tobaksförebyggande arbete och tobaksvanor.* Enkäten utgår i huvudsak från enkäten i baslinjemätningen. Frågeformuläret blir på cirka fyra sidor (40 frågor/bearbetningsenheter). Till det följer information om utvärderingen, dess syfte och vem som genomför den. Enkäten delas under lektionstid ut till elever i grundskolan och på gymnasiet. Det blir samma tillvägagångssätt som vid utvärderingsdel 1.

Totalt beräknas 2 300 enkäter delas ut och de bearbetas kvantitativt.

2. *Telefonintervjuer med lokala samordnare.* Hösten 2016 görs en telefonintervju de lokala samordnarna i de 4 kommunerna. Varje intervju beräknas ta cirka 45 minuter. Intervjuerna spelas in för att senare analyseras kvalitativt. Sammanlagt planeras 4 enskilda intervjuer.

Efter den tredje utvärderingsdelen presenteras de viktigaste resultaten i en kortfattad redogörelse av resultaten och en dialog sker med projektgruppen under första delen av 2017.

Utvärderingsdel 4 (våren 2017)

1. *Telefonintervjuer med lokala samordnare.* En görs telefonintervju de lokala samordnarna i de 4 kommunerna. Varje intervju beräknas ta cirka 45 minuter. Intervjuerna spelas in för att senare analyseras kvalitativt. Sammanlagt planeras 4 enskilda intervjuer.

Efter den fjärde utvärderingsdelen presenteras de viktigaste resultaten i en kortfattad redogörelse av resultaten och en dialog sker med projektgruppen under juni - augusti 2017.

Utvärdering 5/slututvärdering (hösten 2017)

Under hösten 2017 görs en slututvärdering av projektet och den innehåller:

1. *Uppföljande elevenkät om tobaksförebyggande arbete och tobaksvanor.* Enkäten utgår i huvudsak från enkäten i baslinjemätningen. Frågeformuläret blir på cirka fyra sidor (40 frågor/bearbetningsenheter). Till det följer information om utvärderingen, dess syfte och vem som genomför den. Enkäten delas under lektionstid ut till elever i grundskolan och på gymnasiet. Det blir samma tillvägagångssätt som vid utvärderingsdel 1. Totalt beräknas 2 300 enkäter delas ut och de bearbetas kvantitativt.

2. *Intervjuer.* Det görs en enskild intervju med de lokala samordnarna, en gruppintervju med arbetsgrupperna, och en gruppintervju med rektorer på de skolor som medverkat i projektet i de 4 kommunerna. Varje intervju beräknas ta cirka 90 minuter. Intervjuerna spelas in för att senare analyseras kvalitativt. Sammanlagt planeras upp till 16 intervjuer, enskilt eller i grupp.

3. *Uppföljande rektorsenkät om skolornas tobaksförebyggande arbete och projektet.* Frågeformuläret blir på cirka fyra sidor (40 frågor/bearbetningsenheter). Till det följer information om utvärderingen, dess syfte och vem som genomför den.

Efter slututvärderingen hösten 2017 skrivs en slutrapport. Utkastet diskuteras tillsammans med projektgruppen. Därefter färdigställs rapporten.

Övriga moment

1. *Följa projektet.* Projektet följs också via den dokumentation som sker i projekt och som tillsänds forskaren.
2. *Deltagande i projektgruppsmöten.* Forskaren deltar också i ett projektgruppsmöte per termin.

Frågeställningar

Frågeställningarna anpassas i samråd med uppdragsgivaren både till de personer som ska besvara dem och till det utvärderingstillfälle de ställs i. Utvärderingen planeras att vara koncentrerad på följande frågeställningar:

- Hur har projektet uppnått sina syften?
- Hur har projektet uppnått sina mål?
- Hur uppfattas kommunernas och skolornas beredskap och vilja till att genomföra en tobaksfri skoltid?
- Hur uppfattas ledarskapet inom dessa organisationer när det gäller att leda mot en tobaksfri skoltid?
- Hur har skolornas normer, etos och kultur påverkat arbetet med införandet av en tobaksfri skoltid?
- Hur uppfattar de lokala samordnarna, arbetsgrupperna och rektorerna arbetet med en tobaksfri skoltid?
- Hur uppfattar de lokala samordnarna, arbetsgrupperna och rektorerna

na arbetet projektets stöd för en tobaksfri skoltid?

- Hur har projektets stöd och arbete motsvarat de lokala behoven?
- Hur långt har kommunerna kommit i att uppnå en tobaksfri skoltid?
- Vilka möjligheter och hinder har kommunerna stött på i arbetet med att uppnå en tobaksfri skoltid?
- Hur väl har kommunerna följt projektets metod (metodtrohet)?
- Har alla metodkomponenter använts?
- Vilka eventuella effekter har arbetet för en tobaksfri skoltid fått på elevernas attityder till tobak, tobaksfri skoltid och på deras tobaksbruk?
- Vilka resultat har projektet lett till?

Redogörelser, rapport och muntlig redovisning

Efter utvärderingsdel 1–4 presenteras de viktigaste resultaten i kortfattade redogörelser och en dialog sker för projektgruppen. Vid dessa dialogmöten sker också samtal kring fortsatt utvärdering; förtydliganden och eventuella justeringar. På så sätt kan resultaten användas i utvecklande syfte.

Efter den sista utvärderingsdelen överlämnas senast den 15 december 2017 utkastet till en slutrapport på 50–70 sidor till uppdragsgivaren. Rapporten ska även omfatta en samlad analys av de fyra utvärderingstillfällena. Utkastet till slutrapporten diskuteras tillsammans med projektgruppen. Därefter färdigställs rapporten och den ska helst vara klar till den 31 januari 2018. Rapporten överlämnas som en färdig pdf-fil som uppdragsgivaren själv kopierar.

Tidsplan

År 2015

I april sker ett möte med projektgruppen för att diskutera projektet och dess utvärdering.

Under hösten deltar forskaren i ett möte med projektgruppen.

Under hösten genomförs utvärderingsdel 1.

År 2016

I januari-februari sker ett dialogmöte med projektgruppen om resultaten från den första utvärderingsdelen och samtal förs om nästa utvärderingsdel.

Under våren sker utvärderingsdel 2.

I juni sker ett dialogmöte med projektgruppen om resultaten från utvärderingsdel 2 och samtal förs om nästa utvärderingsdel.

Under hösten deltar forskaren i ett möte med projektgruppen.

Under hösten genomförs utvärderingsdel 3.

I december sker ett dialogmöte med projektgruppen om resultaten från utvärderingsdel 3 och samtal förs om nästa utvärderingsdel.

År 2017

Under våren sker utvärderingsdel 4.

I juni sker ett dialogmöte med projektgruppen om resultaten från utvärderingsdel 4 och samtal förs om nästa utvärderingsdel.

Under hösten deltar forskaren i ett möte med projektgruppen.

Under hösten genomförs utvärderingsdel 5.

Senast den 15 december 2017 överlämnas utkastet till slutrapporten till uppdragsgivaren.

Därefter diskuteras utkastet tillsammans med projektgruppen.

Sedan färdigställs rapporten och den ska helst vara klar till den 31 januari 2018.

Utvärderingsuppdragets innehåll

Anita Boij genomför som anställd hos A. BOIJ AB en opartisk utvärdering av projektet "Tobaksfri skoltid NU". Med opartisk åsytas här att uppdragsgivaren påverkar målsättningen med arbetet, vad som ska utföras och hur – samt i all synnerhet fastställer - vilka frågor som ska ställas i enkäter och intervjuer. Forskaren ansvarar för undersökningsresultaten, tolkningen av dem och rapporten. I uppdraget ingår att

- Föra samtal med uppdragsgivaren och projektgruppen kring utarbetande av utvärderingsmodell.
- Utforma elevenkäter, rektorsenkäter och frågeområden inför intervjuer i samråd med projektgruppen och uppdragsgivarens representant som också är den som godkänner enkäter och intervjuguider.
- Ansvara för utskick, påminnelser och insamling av rektorsenkäter.
- Ansvara för tryckning, packning och skanning av elevenkäterna.
- Bearbeta och analysera datamaterialet med hjälp av statistikprogrammet SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).
- Skriva en redogörelse om de viktigaste resultaten i utvärderingsdel 1-4.
- Göra upp till 28 intervjuer.
- Bearbeta och analysera intervjuerna.
- Skriva en slutrapport på 50–70 sidor.
- Utkastet till slutrapporten ska helst vara klar innan den 15 december 2017.
- Därefter diskuteras utkastet tillsammans med projektgruppen.
- Sedan färdigställs rapporten och den ska helst vara klar till den 31 januari 2018.
- Uppdragsgivaren granskar rapporten för att kunna rätta till eventuella mindre sakfel av språklig karaktär. Däremot kan inte resultat från redan verkställda frågor och svar förändras, tas bort eller läggas till. En dialog förs dock med uppdragsgivaren om denne har några frågor och synpunkter på rapporten. Om så är möjligt, utan att ge avkall på rapportens saklighet och opartiskhet, kan i mån av tid mindre justeringar göras som inte förändrar rapportens resultat.
- Rapporten levereras som en pdf-fil eller i annat format, vilken uppdragsgivaren själv kopierar.